

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. II. De progressu appellationum ab abusu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

11. Antiquior appellatio tanquam ab abusu assignatur à D. de Marca lib. 4. cap. 19. §. 4. nempè, quam interposuit Procurator Capituli Parisiensis an. 1501. à decimæ indictione, quam Alexander VI. in Gallia exigi iusserat. Sed ea appellatio primò dirigitur ad præfatum sanctissimum N. Papam melius consulendam, vel consultum, & sacrosanctam Synodum universalem primò celebrandam: quibus verbis fatetur appellans appellationem ad Ecclesiasticum tribunal pertinere, nec per appellationis viam ad Principes se recurrere debuisse.

12. Licet magna videatur inter illos Scriptores, de tempore, quo usurpari cœperunt appellationes ab abusu, diverfitas; ex omnium tamen consensu colligitur, earum originem non esse valdè antiquam; quod certè in re tanti momenti non obscurum est de injustitia præjudicium.

C A P U T II.

De progressu appellationum ab abusu.

1. **P**Rælati Comitiorum Cleri Gallicani an. 1635. Parisiis congregati contra hujusmodi appellationes graviter conquesti sunt. Cumque eas penitus abolendas non sperarent, petierunt, ut illis modus adhiberetur; monueruntque illas idè institutas fuisse, ne Judices Ecclesiastici sæcularem jurisdictionem, aut sæculares Ecclesiasticam usurparent. Idem tradit Burdinus Procurator in Senatu Parisiensi Regius, à Carolo Fevret lib. 1. cap. 1. num. 4. relatus, his verbis; *Appellatio ab abusu hinc derivata est, quod Judex Ecclesiasticus, dum sibi partes vindicare conatur Judicis Laici, contra leges, & statuta Regia, jurisdictione sua abutatur: ex quibus, & ex Edictis, ac Placitis in tom. 2. Libert. Gallic. cap. 7. num. 27. relatis, appellationum illarum in sua origine eum solum effectum fuisse colligitur, ut Regia jurisdictio conservaretur. Postea tamen interpositæ sunt ad impediendos Judices Ecclesiasticos, ne potestate sua in cæteris negotiis abuterentur, ac denique eo processerunt, ut nulla, quantumvis spiritualis causa eis obnoxia non sit,*

2. Reges quidem suis Edictis modum eis interdum ponere cœperunt, ut videre est in actis Cleri tom. 2. parte 1. cap. 18. Sed nimius est Magistratum secularium, vel ad deprimendam Episcoporum Dignitatem, vel ad propriam augendam, ardor; quam ut possit solis illis frænis cohiberi. In declivi posita videntur esse omnia humana negotia, ut primus quidem gressus difficilis aliquantum sit; at verò ubi semel inchoatus est motus, res suoapte impetu, ac nullo impellente per præceps ferantur. Initio appellationes ab abusu, cum essent insolitæ, atque ab ordine, ac jure communi remotissimæ, ipsos etiam Judices perterrere videbantur; ut superiori Capite insinuatum est: modò autem mirificis etiam laudibus extolluntur, ut infra videbimus.

3. Tuenda primùm fuit jurisdictio Regia, deinde Laicorum, v. g. patronorum in Ecclesiis jura; postea jurisdictio Episcoporum, præsertim circa redditus ac beneficia; postmodum Regni mores servandi; denique leges, ac etiam Senatusconsulta vindicanda. Initio suspendebatur executio; deinde coacti Episcopi Decreta revocare; denique ab ipsomet Senatu irrita ac nulla declarata sunt. Circa bona temporalia, vel beneficia versabantur primæ appellationes; de materia Ecclesiastica, circa disciplinam subsequentes; modò etiam circa Sacramenta, & alia omnia spiritualia juxta doctrinam Opusculi inscripti; Politia Regia in personas, & res Ecclesiasticas, autore Jacobo Duhamel, relati in primo tomo Libert. Gallic. Si contra has regulas, inquit, Edicta, Constitutiones, & placita Curiarum supremarum; si contra libertates, & immunitates Regni; si contra sancta Decreta, & Concilia recepta in Gallia; si contra jurisdictiones Regias, & temporales; aliquid à Judicibus Ecclesiasticis fieri, vel attemptari contigerit, remedium est appellatio quasi ab abusu. Idque non solum intelligo de causis Criminalibus Regiis, & privilegiatis; sed etiam de rebus civilibus, secularibus, & profanis; imò etiam spiritualibus, & sacramentalibus. Est enim Appellatio quasi ab abusu, via ad tribuendam Curiiis Parliamentorum rerum spiritualium cognitionem, quæ aliàs ipsis non competeret. Quid igitur tam sanctum, tamque Divinum reperiri poterit, quod jurisdictionem Parliamentorum effugere queat?

4. Ut in materia remota, ita in proxima, seu rerum conditione monstruosè excreverunt appellationes ab abusu. Nam principio non usurpabantur, nisi quando notorius erat, & manifestus Judicum Ecclesiasticorum abusus; undè dicebantur Appellationes *ab abusu notorio, & certo*, quæ verba in litteris hac de re in Cancellaria expediri solitis, erant exprimenda, ut certum faciunt non solum plurimi Auctores, sed etiam Senatusconsulta, quæ citantur à Carolo Fevret lib. 1. cap. 2. num. 5. & alibi: his consonat declaratio Regis Christianissimi facta ad instantiam Cleri Gallicani anno 1666. art. 16. in act. Cleri loco citato. Tamen Officiales Regii commodis, quæ ex hujusmodi appellationum multitudine accedunt, inescati, plures excipiunt, in quibus adeò non elucet abusum à Prælati Ecclesiasticis fuisse commissum, ut eas frivolas postea Senatus non possit non declarare: cujus quidem examinis circa notorietatem omisso, ipsis etiam jurisdictionis Ecclesiasticæ hostibus iniqua visa est, ut legere potes loco Fevreti modò citato.

5. Sed quot, quantisque privilegiis sensim auctæ sint hujusmodi appellationes, quibus exprimere queat? Primò possunt quovis tempore interponi, etiam post centum annos à data sententiæ, vel Rescripto, ut docent Fevretus lib. 1. cap. 2. num. 10. Duhamel, & alii hodie communiter, ex quo fit, ut nullus unquam securus sit actus jurisdictionis Ecclesiasticæ. Nam dum post multa etiam sæcula exhibebitur, si quid non solum Canonibus, sed etiam moribus, legibus, aut Senatusconsultis Gallicanis contrarium contineat, appellatione ab abusu poterit everti. Itaque nutant v. g. omnia privilegia, & omnes dispensationes, quippè cum à jure communi recedant, antiquæ disciplinæ non consentiant, atque adeò libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ adversentur.

6. Secundo nullus actus ab hujusmodi appellationibus eximitur, sive procedat à jurisdictione Episcopali, sive à Papali cum eo tantum discrimine, (quod tamen non semper observari videbitur inferius) ut reverentiùs destruantur, quæ à Summo Pontifice, quàm quæ ab Episcopis profecta sunt; quæ ad spiritualia, quàm quæ ad temporalia pertinent. Id enim supremæ Papæ Dignitati, & auctoritati tribuitur, ut

non

non à Sententia, Decreto, vel Rescripto ejus, sed ab eorum publicatione, vel executione appellari debeat; cum actus Episcoporum directè impetantur, & irriti fiant. In spiritualibus non de petitorio, sed de possessorio judicetur; nisi fortè aliquid temporale conjunctum habeat; sic v. g. Judices Laici validè sit Matrimonium, in quantum est sacramentum, non judicant; sed an Maritus (quod idem in uxore locum habet) teneatur resumere uxorem. Et quia sacramentum matrimonii præsupponit contractum civilem, decernunt, an adimplendæ sint promissiones matrimoniales; imò an separandi sint conjuges; etiam, ut à pluribus audivi, an partes ad aliud matrimonium contrahendum sint liberæ: quodque adhuc magis mirum est, dum de essentia ipsa, & validitate sacramenti agitur, non per se quidem sententiam ferunt, sed ad Judices Ecclesiasticos, alios ab ordinariis, partes, etiam pro ipsius sacramenti susceptione ad Parochos non proprios remittant. Præcipitur quidem articulo 17. declarationis jam citatæ ut, si intervenisse abusum Curia comperit, eidem Tribunali Ecclesiastico, licet non eidem Judici, causam meliùs judicandam relinquat. Sed quàm vereor, ne ille articulus, sicut & alii multi in favorem Cleri editi, à Judicibus sæcularibus posthabeantur.

7. Tertio tres sententiæ conformes à Judicibus Ecclesiasticis prolatae, appellationi obnoxiae non sunt, sed tertia definitiva conformis, omni mora cessante, executioni debitæ demandari debet, quacumque appellatione interposita non obstante, ex legibus Concordatorum tit. de appellationibus. Verùm quod ad summum Pontificem perferri non posset, ad Parlamenta per appellationem ad abusu devolvetur, quæ etiam post tertiam sententiam conformem admitti poterit, ut docet Fevretus loco supra citato & lib. 8. cap. 3. ante finem.

8. Quarto non est servandus jurisdictionum ordo, neque percurrendi varii Tribunalium gradus; non est expectandum, ut Archidiaconi iniquitatem reparaet Episcopus, Episcopi Metropolitanus, Metropolitanus Primas, Primatis summus Pontifex. Ipse quidem summus Pontifex eam seriem ita revereri tenetur, ut si vel uno gradu prætermisso causam ipse

D d d d

con-

762 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
contigerit, ejus Decreta nullius momenti futura sint, & per
appellationes ab abusu ipsorum receptio, publicatio, & exe-
cutio impedienda, quantumvis fuisset in mora periculum,
Judices suspecti, denegatio justitiæ, aliave necessitas ad su-
preum Tribunal recurrendi: censuræ, si quæ in Decretis
Pontificiis continentur, contemnentur; nulla denique ha-
bebitur potestatis Papæ ratio. At verò à quocumque Juce
Ecclesiastico, &, ut ait Duhamel, à quacumque parte ap-
pelletur, velut ab abusu, legitima est appellatio.

9. Quintò appellationibus ab abusu nullo pacto præjudi-
cari valet. Quantumvis partes concordent, aut transigant;
Procurator Regius, qui principalis in his causis pars habe-
tur, appellationem prosequi nunquam non potest, ut do-
cet Fevretus lib. 1. cap. 2. num. 9. 10. 25. & alibi.

10. Sextò statim atque appellatum est ad Judices sæculares
Judex Ecclesiasticus superfedere debet; ac quidquid interim
contingere poterit, negotio illi Episcopus, aut alius, sese
nequit immiscere, nisi quantum ei à Senatu indultum fue-
rit. Quantumcumque v. g. constet Episcopo Matrimonium
invalidum esse, non poterit, appellatione pendente, parti-
bus præcipere, ut quoad thorum separentur: Quamvis Pa-
rochus intrusus sit, aut jurisdictionis spiritualis incapax, non
poterit Episcopus Pœnitentiæ, aliorumque Sacramentorum
administrationem alteri committere, si ille appellaverit quasi
ab abusu.

11. Septimò Læsæ Majestatis crimen esset appellationes
ab abusu impugnare, quia fieret injuria supremæ Regis Ma-
jestati, summoque ejus Dominio. Itaque in tuto positum
est istud Regiæ Coronæ jus, seu potestas Judicibus sæcula-
ribus tributa, de qualibet, quantumcumque spirituali, re
judicandi, dummodò appellationis ab abusu nomine in-
signiatur. Vide Fevretum lib. 1. cap. 3. num. 6. sub finem
in margine.